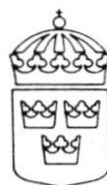

Motion till riksdagen

1988/89:N205

av Göran Ericsson (m)

Ändring i lagen om bevakningsföretag

Mot.
1988/89
N205-207

I regeringens proposition 1988/89:63 tas frågan upp om krav på auktorisation för utbildning av väktare. I propositionen föreslås även att sådan auktorisation skall krävas av vaktbolag som tillhandahåller väktare för s.k. livvaktsverksamhet.

I takt med brottsutvecklingen, inte minst sådana brott som rån, grov stöld m.fl. liknande brott, har marknaden för vaktbolag snabbt ökat i omfattning. Privata vaktbolag återfinns i dag snart sagt på de flesta publika anläggningarna i samhället. Detta är en olycklig utveckling.

Det råder knappast någon tvekan om att vaktmännens utbildning och allmänna kompetens och lämplighet nu allt mer kommit att stå i centrum för debatten. I sin vardag möter allmänheten väktare i stället för poliser.

Att kräva en auktorisation för dem som utbildar väktare är ett välgrundat förslag. Lika välgrundat är förslaget att s.k. livvakter skall ha anställning i en auktoriserad bevakningsfirma. Men frågan är om inte de hittills vunna erfarenheterna särskilt när det gäller vaktbolags åtaganden i anslutning till ex.v. offentliga tillställningar, restauranger och varuhusbevakningar lämnar starka tvivel på att vaktmän med nuvarande utbildning är skickade att utföra de grannliga uppgifter som rättssäkerheten i varje enskilt fall kräver.

Butikskontrollantverksamhet

I polislagen (1984:387) 2 § står följande:

Till polisens uppgifter hör att

1. förebygga brott och andra störningar av den allmänna ordningen eller säkerheten,
2. övervaka den allmänna ordningen och säkerheten, hindra störningar därav samt ingripa när sådana har inträffat.

Detta stadgande innebär, att en vaktman med polismans förordnande som är verksam som butikskontrollant skall ingripa till förebyggande av brott när denne misstänker att någon kund står i färd med att tillgripa en vara. Det strider mot polislagen att avvakta till dess att brottet fullbordats.

När trots allt ett tillgreppsbrott begås skall naturligtvis ingripande ske om brottet inte dessförinnan kunnat förhindras. Den nu gällande ordningen är den att bevakningspersonal i varuhus observerar förberedelse till stöld, genom att kunder plockar på sig varor. Man avvaktar med ingripande till dess att kunden passerat kassan eller lämnat avdelningen.

Denna form av bevakning står inte i överensstämmelse med polislagens

intentioner. Det är uppenbart att vaktmän i dessa fall saknar den grundläggande utbildning som erfordras för att i tjänsten följa de lagar som riksdagen stiftat och upprätthålla den grad av rättssäkerhet som därvid avsetts.

Mot. 1988/89
N205

Restaurangbevakning

Att arbeta med människor kräver fallenhet, intresse och tålamod. Polisman-
nen utsätts därför för en prövning innan han/hon anställs i polisväsendet och
får påbörja sin utbildning. Särskilt svårt är arbetet med människor i
anslutning till nöjesarrangemang och restauranger.

Inte enbart i pressen har upprepade fall av övergrepp från vaktmäns sida
redovisats, i polisdistriktens statistik främst i storstadsområdena har över-
våld från vaktmän kommit att bli en vanlig typ av misshandel.

I polislagen 2 § p. 2 som redovisats ovan framgår, att polismannen först
skall övervaka den allmänna ordningen, därefter hindra att den störs och i
sista hand ingripa när sådan störning inträffat. Lagstiftningen har således
rangordnat arbetets karaktär och förlopp. Av många fall där vaktmän
misstänkts för misshandel framgår att någon preventiv insats inte ägt rum
utan att ingripandet skett direkt och obefogat.

För att den här formen av bevakning skall kunna fortgå utan att
rättsövergrepp riskeras äga rum, krävs att utbildningen fördjupas och
breddas. I likhet med att polisutbildningen ökar i kvalitet och bredd måste
ovillkorligen utbildningen för vaktmän också den förbättras. Detta är
nödvändigt eftersom vaktbolags personal i allt större utsträckning utför
uppgifter som tidigare föll på polisen att utföra.

Om detta inte sker, urgröps rättssäkerheten påtagligt i människors vardag
och detta är för den enskilde djupt allvarligt.

Kompetensnivåer

Som framgår av proposition 1988/89:63, har vaktbolagen många varierande
engagemang från kunder. Det gäller bevakning av anläggningar inom
industrin, roterande bevakning av kontor och andra typer av lokaler,
inpasseringskontroll m.m. För denna form av uppgifter krävs naturligtvis
ingen ingående juridisk information, här erbjuds säkert inom nuvarande
utbildningsramar den utbildning som erfordras för fullgörandet av upp-
draget.

Men när det gäller bevakningsuppdrag där väktaren arbetar direkt med
människor, torde nuvarande regler i Lag om bevakningsföretag inte vara
tillräckliga. Det är i första hand inte kompetensen hos den som driver
bevakningsfirma som avgör hur vaktmännen möter svåra situationer i sin
tjänst.

Det är alltså riktigt att ställa höga krav på auktorisation på alla nivåer, men
om rättssäkerheten skall värnas krävs också att den enskilde vaktmannen
innan han tillåts tjänstgöra ute bland allmänheten har en utbildning som
svarar mot den utbildning som leder fram till s.k. "polismans förordnande".

Paragraf 4 i Lagen (1974:191) om bevakningsföretag bör således komplet-
teras med ett krav om för ändamålet erforderlig utbildning.

Hemställan

Mot. 1988/89

N205

Mot bakgrund av vad ovan anförts hemställs,

att riksdagen hos regeringen begär förslag till sådan ändring i lagen (1974:191) om bevakningsföretag m.m. att 4 § kompletteras med ett stadgande om att all personal skall godkänd ha genomgått sådan utbildning som krävs för s.k. "polismans förordnande".

Stockholm den 17 januari 1989

Göran Ericsson (m)